

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการมรดกโลก กรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการสหประชาชาติ นายบัน คี มูน เพื่อแสดงถึงความกังวลและความผิดหวังอย่างยิ่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ในเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงโดยองค์กรของสหประชาชาติที่ละเลยต่อบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎบัตรสหประชาชาติและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กล่าวคือ การมีมติของคณะกรรมการมรดกโลก (ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ เมื่อ 16 พฤศจิกายน ค.ศ.1972) ให้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกตามข้อเสนอของกัมพูชา แต่เพียงฝ่ายเดียว

ข้อตัดสินใจที่ 32 COM 8B.102 ของคณะกรรมการมรดกโลกในการประชุมสมัยที่ 32 ที่เมืองคิวเบค แคนาดา ขัดต่อวัตถุประสงค์อันล้ำค่าอย่างชัดเจนของกฎบัตรสหประชาชาติที่จะส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างชาติต่างๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สะท้อนในอารัมภบทของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เช่นเดียวกับข้อบทต่างๆ ที่ปรากฏในปฏิญญาสากลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ 28 ซึ่งกล่าวว่า “ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและระหว่างประเทศซึ่งจะเป็นทางให้สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดในปฏิญญานี้ได้บรรลุผลอย่างเต็มที่”

เหตุการณ์ก่อนและหลังการตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลกแสดงให้เห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับอธิปไตยเหนือปราสาทพระวิหารเองและพื้นที่โดยรอบ มีความขัดแย้งอย่างสูงนับตั้งแต่การตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ.1962 และหนังสือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม ค.ศ.1962 ถึงรักษาการเลขาธิการสหประชาชาติที่แสดงความไม่เห็นด้วยของประเทศไทยต่อคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและสงวนสิทธิใดๆ ที่ประเทศไทยมีหรืออาจมีในอนาคต

ยิ่งไปกว่านั้น เหตุการณ์คัดค้านของประชาชนไทยอย่างกว้างขวาง เพราะเห็นว่ารัฐบาลไทยชุดปัจจุบันพยายามที่จะสนับสนุนให้กัมพูชาเป็นผู้เสนอการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นชนวนนำไปสู่คำพิพากษาของศาลปกครองกลางที่ให้มีการคุ้มครองชั่วคราว ให้ระงับการบังคับใช้แถลงการณ์ร่วมระหว่างไทยและกัมพูชาเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ.2008 และคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญว่าการลงนามในแถลงการณ์ร่วมดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เหตุการณ์เหล่านี้ได้มีการรายงานข่าวอย่างกว้างขวางตามสื่อ ทั้งในประเทศ ในภูมิภาค และระหว่างประเทศ องค์การยูเนสโก ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่และมีประสบการณ์อย่างยาวนานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงไม่อาจปฏิเสธการรับรู้ถึงการถกเถียงและความขัดแย้งในเรื่องปราสาทพระวิหารที่ดำเนินอยู่ก่อนหน้าที่จะมีคำตัดสินที่ 32 COM 8B.102 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อรัฐบาลไทยได้แสดงการคัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ 32 ว่าขาดกระบวนการที่ชอบธรรมในการเสนอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารแต่เพียงฝ่ายเดียวของกัมพูชา นอกจากนี้ กรณีปราสาทพระวิหารเป็นเรื่องพิเศษที่ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกรุนแรงและคับข้องใจภายในประเทศไทย ต่อความยุติธรรมมาโดยตลอด ได้เคยเกิดเหตุการณ์ที่เผาสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.2003 ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและประชาชนของสองประเทศได้ผ่านความยากลำบากต่างๆ มากมาแล้ว จึงไม่ควรที่จะทำให้เกิดความตึงเครียดที่ไม่สมควรขึ้นมาอีก ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นปฏิปักษ์และความขมขื่นยิ่งๆ ขึ้นไปอีก ทั้งภายในและระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา

เหตุการณ์ข้างต้นได้ก่อให้เกิดความสงสัยอย่างยิ่งและคำถามเกี่ยวกับวิธีการที่คณะกรรมการมรดกโลกได้ตัดสินให้ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของสิทธิมนุษยชน ซึ่งตราสารระหว่างประเทศที่สำคัญยิ่งคือปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งกำลังจะมีการเฉลิมฉลองครบรอบ 60 ปีในปีนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงใคร่ขอให้ท่านได้พิจารณาคำถามและข้อสงสัยบางประเด็น ซึ่งอาจจะยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังต่อไปนี้

1. ใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดข้อ 3 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน การตัดสินของคณะกรรมการมรดกโลกข้างต้น ทำให้ชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ต้องตกอยู่ในอันตราย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อสิทธิของประชาชนในอันที่จะมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงอย่างถาวรของบุคคล เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ.2008 ได้เกิดการปะทะระหว่างกลุ่มผู้คัดค้านที่เดินทางมาจากทั่วประเทศเพื่อต้องการปกป้องอธิปไตยของประเทศไทยกับชาวบ้านบางกลุ่มที่อาศัยอยู่ใกล้ปราสาทพระวิหาร และเกรงว่าจะสูญเสียการดำรงชีพและความมั่นคง เนื่องจากความขัดแย้งที่กำลังดำเนินอยู่ โชคร้ายที่เหตุแห่งความขัดแย้งอย่างรุนแรงและการคุกคามต่อชีวิตเกิดจากการดำเนินการของคณะกรรมการมรดกโลกเอง เหตุการณ์เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคมเป็นเพียงตัวอย่างของสิ่งที่จะตามมาในอนาคต

2. ปัจจุบัน กองกำลังของไทยและกัมพูชา กำลังเผชิญหน้าในสภาพพร้อมรบ ซึ่งสร้างความตึงเครียดตามแนวชายแดนและอาจขยายเป็นการเผชิญหน้าซึ่งใหญ่โตมากขึ้น ประชาชนของทั้งสองประเทศที่เคยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมาเป็นเวลานาน เริ่มเห็นว่าสันติภาพกำลังถูกฉีกถอนจากคำตัดสินของคณะกรรมการมรดกโลก เป็นที่ชัดเจนว่าความขัดแย้งดังกล่าวได้บั่นทอนสภาพแวดล้อม

อันเกี่ยวเนื่องทางสังคมและสันติของประชาชนไทยและกัมพูชา ในอันที่จะใช้สิทธิต่างๆ ทั้งหมดตาม ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพราะเหตุจากความไม่สงบภายในประเทศและการขยายความเป็น ปฏิปักษ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ใครเล่าจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดข้อ 28 ของปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

3. เหตุใด คณะกรรมการมรดกโลกถึงได้เร่งรีบนัก ในการตัดสินใจเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ.2008 ในฐานะ “กรณียกเว้น” โดยละเอียดเงื่อนไขของบูรณภาพที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงไว้ซึ่ง คุณลักษณะของมรดกโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งที่ตระหนักเป็นอย่างดีถึงข้อขัดแย้งเกี่ยวกับปราสาท พระวิหารและบริเวณโดยรอบระหว่างไทยกับกัมพูชา คณะกรรมการมรดกโลกอาจอ้างได้ว่า การตัดสินใจ มิได้กระทบต่อสิทธิของคู่กรณีในข้อพิพาทของอนุสัญญาตามที่ระบุในข้อที่ 11(3) ของอนุสัญญา ค.ศ.1972 ว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติว่า “การรวมทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ใน อาณาเขตอธิปไตย หรือเขตอำนาจหนึ่งใดที่มีการอ้างสิทธิมากกว่าหนึ่งรัฐ จะไม่กระทบต่อสิทธิของ รัฐภาคีในกรณีพิพาทนั้น” แต่ทัศนคติที่เช่นนั้นเป็นการสะท้อนถึง การขาดความละเอียดอ่อนต่อกรณี ปราสาทพระวิหารที่เป็นเรื่องที่มีความขัดแย้งอย่างสูงและความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่า ด้วยเหตุใด การตัดสินใจเช่นว่า ไม่ได้ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างชาติ และไม่ช่วย สร้างสรรค์ให้เกิดระเบียบสังคมและระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการให้เกิดสิทธิและเสรีภาพอย่างเต็มที่ตาม ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่เกิดผลในทางตรงข้าม คณะกรรมการมรดกโลกควรที่จะได้มีการ วิจัยอย่างมีวุฒิภาวะและความระมัดระวังให้มากขึ้นที่จะพิจารณาว่าแนวทางการจัดการร่วมกับ ปราสาทพระวิหารและบริเวณโดยรอบยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ ไม่ใช่ปล่อยให้มีการเสนอจากกัมพูชา แต่ฝ่ายเดียวโดยผลการเช่นนั้น

4. ทำไมคณะกรรมการมรดกโลกจึงไม่ขอให้กัมพูชายื่นการขอขึ้นทะเบียนเสียใหม่ ในเมื่อเห็น ว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ของปราสาทพระวิหาร ซึ่งก็เป็นแนวทางปฏิบัติโดยปกติอยู่แล้ว การละเอียด แนวทางปฏิบัติที่ได้กระทำมาช้านานในเรื่องเกี่ยวกับเอกสารที่ยื่นเพื่อเสนอขอการขึ้นทะเบียนเช่นว่า ทำให้ เกิดข้อสงสัยว่ามีมูลเหตุจูงใจอะไรที่ซ่อนเร้นอยู่หรือไม่ ที่คณะกรรมการมรดกโลกได้ตัดสินใจอย่างรีบเร่ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนของทั้งสองประเทศ

5. การตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลกตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางโบราณคดี ที่หนักแน่นโดยคำนึงถึงความเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ดูเหมือนว่าความเห็นของฝ่ายไทย ได้ถูกละเลยมาโดยตลอด ทั้งที่บริเวณพื้นที่การจัดการที่เป็นแนวกั้นและภูมิทัศน์ทั้งหมดของปราสาท พระวิหารอยู่ในเขตแดนของไทย

6. ยิ่งเป็นที่น่ากังขามากขึ้นไปอีก เมื่อคณะกรรมการมรดกโลกได้ขอให้กัมพูชา โดยความ ร่วมมือของ ยูเนสโกให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองและพัฒนาสถานที่ ดังกล่าว ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2009 โดยเชิญให้รัฐบาลไทยเข้าร่วม พร้อมกับประเทศอื่นที่ เหมาะสมอีก ไม่เกิน 7 ประเทศ ตัวคณะกรรมการมรดกโลกเอง ได้มีอำนาจมาอย่างไร ในอันที่จะขอให้ กัมพูชาจัดตั้งคณะกรรมการเช่นว่า และประเทศที่ได้รับเชิญมีอำนาจได้อย่างใดที่จะกำหนดเส้นแบ่ง

